

PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL TORRENT

Catàleg de béns
juny de 2016

LAND Urbanisme i Projectes SLP

CATÀLEG DE BÉNS

CATÀLEG DE BÉNS	3
1.- Objectius i antecedents.....	3
1.1.- Objectius.....	3
1.2.- Antecedents.....	3
1.3.- Bases legals.....	4
1.4.- Llei 9/1993 del patrimoni cultural català	5
1.5.- Documents que componen el Catàleg.....	6
2.- Criteris de catalogació	6
2.1.- Elements arquitectònics	7
2.2.- Conjunts urbans.....	7
2.3.- Elements arqueològics.....	7
2.4.- Medi ambientals.....	7
3.- Criteris de la normativa	8
3.1.- Règim jurídic específic	8
3.2.- Nivell de protecció.....	8
4.- Estructura de les fitxes del Catàleg de béns	10
5.- Relació d'elements inclosos en el Catàleg de Béns	11

CATÀLEG DE BÉNS

1.- Objectius i antecedents

1.1.- Objectius

Els objectius del Catàleg de Béns a Protegir són la protecció per la seva conservació, millora, investigació, difusió i foment, del Patrimoni Arqueològic, Arquitectònic Mediambiental, Geològic i Elements d'Interès Artístic, Històric, del municipi de Torrent, per a que reverteixi, no solament en la preservació o l'increment de la qualitat que ja té la població, sinó també per a contribuir al desenvolupament econòmic municipal i a la potenciació de la nostra cultura i paisatge.

Amb aquest objectiu, es pretén detectar els valors del municipi, determinar un grau de protecció dels béns i determinar les mesures per intervenir-hi i d'aquesta manera preservar els valors històrics, arqueològics, culturals, paisatgístics i recursos naturals així com els valors identitaris del municipi.

1.2.- Antecedents

1.2.1 Planejament anterior

A nivell municipal trobem que el planejament vigent fins a l'aprovació del present POUM són les Normes Subsidiàries de planejament del municipi de Torrent que va ser aprovat per la Comissió d'Urbanisme de Girona el 22 de desembre de 1998.

El Títol VI de la normativa de les NNSS i sota l'enunciat de PROTECCIÓ DEL PATRIMONI DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC I ARQUEOLÒGIC, es recullen els elements arqueològics, arquitectònics i altres elements de valor representatiu, classificats en tres grups segons els diferents nivells de protecció. Els grups que consten són:

- Nivell 1: BCIN
- Nivell 2: Edificis i elements d'interès.
- Nivell 3: Àrees arqueològiques.

Les Normes estableixen els elements que queden inclosos en el Pre-catàleg:

- Església de Sant Vicenç de Torrent
- Restes de muralla de l'antic Castell de Torrent
- Ermita de Sant Llop
- Can Figa
- Cementiri dels Moros

Les Normes Subsidiàries són posteriors a l'aprovació de la Llei 9/1993 i, per tant, no comporten la consideració de bé d'interès local als béns que pre-cataloga.

Aquestes mateixes normes estableixen que s'ha de redactar un Pla Especial de Protecció del Patrimoni històric-artístic, que fins a l'actualitat no ha estat redactat.

Per últim, destacat la protecció sobre el sòl no urbanitzable inclòs dins del PEIN de Les Gavarres. l'**Espai d'Interès Natural de les Gavarres**, protegit pel Decret 328/1992, pel qual s'aprova el Pla d'espai d'interès natural, que té un Pla especial de delimitació definitiva aprovat el 6 de juny de 2006.

1.2.2 Departament de Cultura

El Departament de Cultura té a disposició del públic l'aplicació eGIPCI, Gestió Integral del Patrimoni Cultural Immoble, on hi ha recollits tots els elements que mereixen o tenen alguna figura de protecció, tant siguin arquitectònics, arqueològics o paleontològics.

En el llistat del municipi de Torrent, hi apareixen els cinc elements que formen part del Pre-catàleg de les Normes Subsidiàries.

1.2.3 Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

També s'ha realitzat un buidat del l'Arxiu de la Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, i de la relació d'obres d'arquitectura moderna realitzada pel DOCOMOMO, on no han aparegut més elements que els descrits anteriorment.

1.2.4 Inventari els arbres monumentals a Catalunya

Pel què fa als elements amb valor mediambiental, s'ha consultat la web de la Generalitat de Catalunya sobre arbres monumentals. Apareixen:

- El llentiscle

1.2.5 Altres fons

Per últim s'ha realitzat una cerca sobre bibliografia local, premsa i testimonis, de manera que s'ha pogut analitzar els valors socials-locales de certs elements, que després s'han estudiat sobre el terreny. D'aquest estudi s'han inclòs:

- La Closa d'en Serra, com espai amb valor mediambiental i social al municipi.
- Conjunt del nucli antic de Torrent, on es pretén protegir aquells elements que no tenint valor pròpiament, si el tenen com a conjunt.
- Mas Isern, Can Parers i el Mas Torrent com elements importants pel valor tipològic a l'entorn del nucli de Torrent.

1.3.- Bases legals

Text refós de la Llei d'urbanisme, Decret legislatiu 1/2010 de 3 d'agost.

Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807, d'11.10.1993)

Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, de 31 de gener, en recurs d'inconstitucionalitat promogut pel al Generalitat de Catalunya contra determinats preceptes de la Llei 16/1985.

Decret 15/1990, de 9 de gener, sobre les Comissions del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura. (DOGC de 31.01.90)

Decret 267/1991, de 25 de novembre, sobre la declaració dels béns d'interès cultural i l'inventari del patrimoni cultural moble de Catalunya. (DOGC de 20.12.1991)

Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents.

Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya

Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus

Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural.

Amb aquests antecedents, el present document, amb la condició de Catàleg de Béns a Protegir del municipi de Torrent, es redacta i s'incorpora al POUM en compliment del que disposen els articles 59 i 69 del Decret Legislatiu 1/2010 de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme, adequant-se a les determinacions de la legislació de regulació específica del Patrimoni Històric-Artístic.

1.4.- Llei 9/1993 del patrimoni cultural català

La Llei 9/1993 de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 1807 del 11.10.1993) estableix tres categories de protecció comunes a béns mobles, immobles i immaterials:

- BCIN (Bé Cultural d'Interés Nacional), classificats en Monuments històrics, Conjunts històrics, Jardí històric, Lloc històric, Zona d'interés etnològic i Zona arqueològica.
- BCIL (Bé Cultural d'Interés Local)
- ALTRES BÉNS, o béns amb protecció urbanística (BPU), classificats en elements arquitectònics, arqueològics, mediambientals i conjunts urbans.

La Direcció General de Patrimoni Cultural és l'òrgan encarregat de la tramitació i seguiment dels BCIN.

Respecte dels BCIL, poden ser declarats seguin el procediment regulat per la LPCC. Segons l'article 17 la llei estableix *"La competència per a la declaració de béns culturals d'interés local correspon al ple de l'Ajuntament, en els municipis de més de cinc mil habitants, i al ple del Consell Comarcal per a municipis de fins a cinc mil habitants"*. La tramitació d'aquesta declaració és independent de la que s'estableix a la legislació urbanística, en la que l'òrgan competent és la Comissió d'Urbanisme, i com a requisit del procediment cal l'informa favorable d'un tècnic en patrimoni cultural.

En el moment de l'aprovació de la llei de patrimoni cultural català, el municipi de Torrent no tenia llistat ni catàleg de béns a protegir, això fa que el municipi de Torrent no tingui cap dels seus béns locals catalogats com a BCIL. En aquest sentit s'aconsella realitzar la tramitació per aconseguir la catalogació de BCIL dels seus béns locals principals, que són:

- L'ESGLÈSIA DE SANT VICENÇ
- L'ERMITA DE SANT LLOP
- CAN FIGA

Per últim, els BPU (béns amb protecció urbanística), són aquells béns no declarats ni incoats BCIN o BCIL, els valors dels quals recau en l'arquitectura del lloc i/o paisatge del municipi. En aquest cas recau en els municipis la consideració de crear els instruments de protecció i control necessaris, ja que no solament es poden catalogar en el marc de la Llei 9/1.993 sinó que també ho poden ser a través dels mecanismes de protecció que, com el present Catàleg, es basen en la legislació urbanística.

D'acord amb l'article 3 de la llei *"... els ajuntaments han de vetllar per la integritat del patrimoni cultural català, tan públic com privat, i per la protecció, la conservació, l'acreciment, la difusió i el foment d'aquest patrimoni, i han d'estimular la participació de la societat, per la qual cosa s'han de dotar els mitjans materials i personals adequats."*

Pel que fa al Règim de protecció dels béns immobles, la Llei 9/93 fixa uns criteris d'intervenció per als béns culturals d'interès nacional que són perfectament traslladables, adaptant-los en forma de normativa, al control de la intervenció als àmbits, edificis i elements que formen el patrimoni arquitectònic, artístic i històric de Torrent.

Finalment, cal dir que la Llei conté també una regulació addicional pel patrimoni arqueològic, presentant com a tret principal la introducció dels espais de protecció arqueològica, que són aquells on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques.

1.5.- Documents que componen el Catàleg

El present catàleg el componen els següents documents:

- Memòria
- Fitxes

La normativa del Catàleg de béns està inclosa en la Normativa del POUM, en el Títol V Protecció del Patrimoni.

2.- Criteris de catalogació

En general, és la determinació d'uns certs valors el que motiva la protecció dels béns catalogats, i són aquests valors els que els distingeixen de la resta de béns per la seva importància a nivell local. Els valors que justifiquen la catalogació d'un bé podent ser un o la combinació de varis entre els següents:

Valor tipològic: És aquell que permet classificar el bé dins d'un tipus o model edificatori en el que són comuns la relació entre edificació i espai lliure, el sistema estructural o el sistema constructiu. L'estreta relació entre període històric i tipus edificatori fa que a més del propi valor tipològic individual d'un bé catalogat es valori com a especial valor el del conjunt de les diferents tipologies del municipi des de la vessant de l'evolució històrica en la que cada tipus correspon a una etapa.

Valor arquitectònic: És el valor afegit a un immoble per la qualitat i/o singularitat dels sistemes constructius, acabats i materials. que deriven d'una època determinada, i que deriven en un llenguatge compositiu que caracteritza la imatge exterior o interior de l'edificació.

Valor d'autoria: És el valor afegit a un immoble per l'autoria en alguns dels treballs realitzats en el procés constructiu (fins i tot en el projecte), d'una persona de reconeguda vàlua-trajectòria professional o artesanal.

Valor paisatgístic: El valor paisatgístic és el que produeix la implantació del bé en l'entorn en que se situa, caracteritzant un paisatge especialment reconegut en la memòria visual de la població.

Valor històric: És el valor afegit a un bé per haver acollit un esdeveniment històricament rellevant a nivell local.

Valor social: És aquell que li confereix la societat a la que sustenta, essent un element, espai o tradició important alhora de forjar una identitat social en el municipi.

Valor mediambiental: És aquell que assoleix un indret amb característiques que li confereixen una singularitat respecte al medi que l'envolta.

2.1.- Elements arquitectònics

Els criteris per a la valoració dels béns arquitectònics han estat els de preservar aquells elements singulars i de gran valor històric i social, alhora que s'han recollit elements significatius pel conjunt del municipi.

Sota el primer criteri s'han catalogat i recollit els béns ja inventariats en l'anterior normativa i els incoats o declarats BCIN.

Sota el segon criteri s'han recollit aquells elements i/o edificis amb caràcter significatiu pel lloc i a l'escala del municipi. En aquest segon grup s'han recollit, pel què fa al paisatge rural, les masies que mantenen la seva tipologia original, i que determinen les visuals a l'entorn del poble.

2.2.- Conjunts urbans

Es considera "conjunt urbà" aquell tram de carrer, plaça, indret o conjunt d'edificis que per la seva homogeneïtat, harmonia o valor històric com a conjunt cal preservar més enllà de l'interès que pugui tenir cada un dels edificis que el formen, i que com a tal ha estat inclòs en aquest Catàleg. Creiem important donar aquest valor a les edificacions que mantenen el seu caràcter original (materials, composició, ...) dins del suposat perímetre de les muralles, segons les restes que ens han arribat, en funció del valor en la configuració del paisatge urbà i valor històric de conjunt.

Aquest nivell de protecció vol preservar la determinació de l'espai, el caràcter de l'entorn. Això inclou ubicació, l'emplaçament i la seva relació amb l'espai públic. Tot i que l'envoltant (façanes i cobertes) com a element independent no té un grau de significació suficient, si que es valoren les característiques generals en relació a la influència que tenen dins el caràcter ambiental de l'entorn.

2.3.- Elements arqueològics

Es defineix com aquella àrea o punt on es localitzen restes i/o vestigis arqueològics descoberts o detectats mitjançant prospeccions o troballes recolzades per estudis històrico-arqueològics. En aquest sentit el catàleg recull aquells elements arqueològics inventariats per la direcció General de Patrimoni.

2.4.- Medi ambientals

Són aquelles entitats naturals amb valor mediambiental (zones humides, connectors verds o zones d'importància en recorreguts migratoris, anidament o relacionats amb la preservació d'alguna espècie de fauna i flora), històric (com a testimoni d'un determinat paisatge) o paisatgístic (per la presència que tenen en la memòria col·lectiva).

Tan els podem trobar en sols urbans com en no urbanitzables. Les tipologies generals són:

- Massís
- Puig Boscos
- Zones humides
- Bosc
- Arbreda
- Punta de terra
- Arbrat Monumental
- Fonts

En aquest sentit, a més dels arbres monumentals inventariats, s'ha considerat necessari reconèixer el valor mediambiental per la biodiversitat, de la zona humida de Les Closes.

3.- Criteris de la normativa

3.1.- Règim jurídic específic

El present catàleg té un règim jurídic general on s'adscriu en funció e la seva naturalesa, que engloba la normativa urbanística que li és d'aplicació (Llei 3/2012, de 22 de febrer, de modificació del Text refós de la Llei d'Urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2012, del 3 d'agost). Igualment hi ha normativa sectorial segons la naturalesa dels béns, de protecció mediambiental i patrimoni natural, de protecció del paisatge, i que estan referenciades en l'apartat 1.3 de la memòria d'informació del POUM de Torrent del que forma part.

En aquest punt fem relació a la normativa específica de protecció del patrimoni, que en el cas de Catalunya es fonamenta en la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, que té com objectiu la protecció, la conservació i l'acreciment, la investigació, la difusió i el foment del patrimoni cultural català.

Classifica el patrimoni cultural català com aquells béns mobles o immobles relacionats amb la història i la cultura de Catalunya que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials per al gaudiment dels ciutadans.

Estableix tres categories de protecció: els béns culturals d'interès nacional (BCIN), els béns catalogats (BCIL) i la resta de béns integrants del patrimoni cultural (BPU)

Més especial, és la inclusió de béns culturals i naturals del món, proposat per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO). En aquest cas, no hi ha cap element dins d'aquesta catalogació.

3.2.- Nivell de protecció

Per als béns que formen part del catàleg, s'estableixen cinc nivells de protecció:

a) **Nivell 1 – Integral.** Aquest nivell de protecció és el grau més elevat. Els béns dins d'aquest nivell tenen un grau de protecció total que inclou:

- Per edificacions:
  - Façanes i cobertes i tots els seus elements (materials, acabat i formalització d'elements com xemeneies i barrets, i altres elements que sobresurtin de coberta, obertures, tipus de tancament, materials i acabat, al igual que altres elements com baranes, ampits ...).
  - Sistema constructiu i estructura.
  - Formalització interior, materials i acabats.
- Per altres tipus de Béns:
  - La totalitat del bé

Els béns inclosos en aquest nivell de protecció són els declarats com a BCIN, i tots els béns que tenen un gran valor intrínsec a ells mateixos des del punt de vista artístic, històric, arqueològic, paleontològic, ...

b) **Nivell 2 – Conservació.** En aquest nivell s'inclouen els béns lliures de modificacions substancials que els desfigurin, els quals s'han de preservar i revalorar globalment.

- Per edificacions:
  - Composició i elements constitutius de façanes principals i secundàries visibles des del carrer, volums generals, és a dir, límits exteriors dels edificis, i per tant cobertes, i tots els seus elements (materials, acabat i formalització d'elements com xemeneies i barrets, i altres elements que sobresurtin de coberta, obertures, tipus de tancament, materials i acabat, al igual que altres elements com baranes, ampits ...). i aquells espais interiors que, en cada cas particular, tinguin un valor espacial i artístic, com ara vestíbuls, escales, sales nobles, torres, etc...

c) **Nivell 3 – Parcial.** Nivell de protecció on interessa preservar i donar valor a algun dels seus elements. Queden inclosos aquells edificis els valors dels quals resideixen principalment en la seva estructura tipològica, exteriorment reflectida en la façana, i en la disposició interior d'alguns elements. Això inclou totes les parts del bé determinants en la seva visualització.

- Per edificacions:
  - Façanes i cobertes i tots els seus elements (materials, acabat i formalització d'elements com xemeneies i barrets, i altres elements que sobresurtin de coberta, obertures, tipus de tancament, materials i acabat, al igual que altres elements com baranes, ampits ...).

d) **Nivell 4 – Protecció ambiental.** Aquest és el nivell de protecció per a béns i/o conjunts el valor dels quals resideix principalment en la configuració general exterior, concretament pel què fa a la configuració d'un caràcter determinat. En aquest sentit és important preservar la determinació de l'espai i el caràcter de l'entorn. Això inclou ubicació, l'emplaçament i la seva relació amb l'espai públic. Tot i que l'envoltant (façanes i cobertes) com a element independent no té un grau de significació suficient per estar inclosos en el nivell 3, si que es preserven les característiques generals en relació a la influència que tenen dins el caràcter ambiental de l'entorn.

e) **Nivell 5 – Protecció documental.** Nivell aplicat a aquells béns susceptibles de desaparèixer, on l'important és deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per a garantir la permanència de la seva memòria històrica. És aplicable a aquells BPU que per motius d'interès públic, no sigui possible la seva conservació.

4.- Estructura de les fitxes del Catàleg de béns

Les fitxes s'estructuren amb una primera part on s'especifica el nom del bé a catalogar, i una referència segons la tipologia del bé:

E 00; per elements arquitectònics
CU00; per a conjunts urbans
AR00; per jaciments arqueològics
MA00; per a elements mediambientals

Seguidament s'estructura la informació amb els següents apartats:

- 1_ SITUACIÓ: on apareixen dues imatges del bé catalogat, adreça, coordenades UTM, dades cadastrals, i plànol de situació i emplaçament.
- 2_ DESCRIPCIÓ DEL BÉ: on s'estableixen les característiques principals, com tipologia, estat de conservació, ús actual i original, i una breu descripció tècnica i constructiva, i de l'entorn.
- 3_ HISTÒRIA: en aquest apartat s'inclou la data de construcció i autor, si es coneix, una breu ressenya històrica i la bibliografia general.
- 4_ DADES URBANÍSTIQUES: on s'inclou el règim de sòl
- 5_ CATALOGACIÓ. RAONS QUE ACONSELLEN LA CATALOGACIÓ: on es descriuen els motius de la catalogació, tipus i nivell de protecció, altres catalogacions, entorn de protecció si existeix i usos permesos.

Pel que fa a les fitxes que fan referència als elements amb valor mediambientals (MA) les fitxes s'adapten a la tipologia del bé, i desapareixen els apartats de 3_Història i 4_Dades urbanístiques.

- 1_ SITUACIÓ: on apareixen dues imatges del bé catalogat, i plànol de situació i emplaçament.
- 2_ DESCRIPCIÓ DEL BÉ: on s'estableixen les característiques principals, com tipologia, estat de conservació, ús actual i original, i una breu descripció del bé.
- 3_ CATALOGACIÓ: on s'exposen els motius de la catalogació.

5.- Relació d'elements inclosos en el Catàleg de Béns

Elements arquitectònics

- E 01: CASTELL DE TORRENT
- E 02: SANT VICENÇ DE TORRENT
- E 03: SANT LLOP
- E 04: CAN FIGA
- E 05: MAS ISERN
- E 06: MAS PERER
- E 07: MAS TORRENT

Conjunts urbans

- CU 01: CONJUNT HISTÒRIC NUCLI ANTIC DE TORRENT

Elements arqueològics

- AR 01: CEMENTIRI DELS MOROS

Medi ambientals

- MA 01: LLENTISCLE
- MA 02: LES GAVARRES
- MA 03: LA CLOSA D'EN SERRA

Esteve Corominas i Noguera – Joan Carles i Roqué – Neus Roca i Cambras
LAND Urbanisme i Projectes SLP
Torrent, juny de 2016